	URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE ul. 1 Sierpnia 21, 02-134 Warszawa		
	Informacja sygnalna	Data opracowania 20.05.2010 r.	
Kontakt: e-mail: sekretariatUSWAW@stat.gov.pl tel. 022 464 23 15, 022 464 23 12 faks 022 846 76 67		Internet: www.stat.gov.pl/warsz	

TURYSTYKA W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W 2009 R.

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła.

Źródłem danych o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania w Polsce jest stałe badanie statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, oparte na sprawozdaniach o wykorzystaniu obiektu noclegowego turystyki **KT-1** w poszczególnych miesiącach z wyłączeniem lipca oraz sprawozdaniach o stanie i wykorzystaniu obiektu **KT-1a** w lipcu. Jednostki sprawozdawcze podają dokładną lokalizację, rodzaj i kategorię obiektu oraz liczbę: pokoi, miejsc noclegowych i placówek gastronomicznych. Ponadto informują one o wykorzystaniu obiektu w poszczególnych miesiącach, tj. o liczbie dni działalności obiektu, nominalnej liczbie noclegów i/lub pokoi, a także o liczbie osób korzystających z zakwaterowania oraz liczbie udzielonych noclegów i wynajętych pokoi (z wyodrębnieniem turystów zagranicznych).

W statystyce bazy noclegowej przyjęto następujące rozwiązania:

- dane dotyczące liczby obiektów i miejsc noclegowych obejmują wszystkie obiekty czynne w dniu 31 VII oraz obiekty nieczynne w tym dniu, ale czynne w innych dniach badanego miesiąca; przyjęto dla nich maksymalną liczbę miejsc,
- **od 2009 r. do pozostałych obiektów niesklasyfikowanych zaliczane są ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego,**
- przez obiekt czynny rozumie się obiekt, którego co najmniej część była dostępna dla turystów (niezależnie od tego czy był on faktycznie wykorzystywany) w badanym okresie,
- stopień wykorzystania obiektu – wyrażony w procentach – wynika z porównania faktycznie udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu), a dodatkowo dla hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych z porównania faktycznie wynajętych pokoi do nominalnej liczby pokoi,
- restauracja to zakład gastronomiczny z pełną obsługą kelnerską oferujący całodienne wyżywienie o szerokim asortymencie potraw i napojów,
- do barów i kawiarni zaliczono także winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.,
- do punktów gastronomicznych zaliczono także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Zgodnie z metodologią badania KT-1 (KT-1a) pojęcie „turysta”, o którym mowa w opracowaniu, oznacza osobę podróżującą do miejsca znajdującego się poza jej zwykłym otoczeniem, na czas nie dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy, jeśli podstawowym celem podróży nie jest podjęcie działalności zarobkowej wynagradzanej ze środków pochodzących z odwiedzanego miejsca oraz korzystającą z miejsc zbiorowego lub indywidualnego zakwaterowania w odwiedzanym miejscu przynajmniej przez jedną noc. Z kolei „korzystający z noclegów” to liczba osób (turystów), które rozpoczęły pobyt, tj. zostały zameldowane w obiekcie w danym miesiącu, przy czym osoby przebywające na przełomie miesięcy są liczone tylko jeden raz.

W danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) mogą wystąpić drobne rozbieżności w sumowaniu na ogółem wynikające z automatycznych zaokrągleń. Liczby te są poprawne merytorycznie.

Województwo mazowieckie położone w środkowo-wschodniej części Polski jest największym województwem w kraju zarówno pod względem powierzchni, jak i liczby ludności. Mazowieckie to przede wszystkim tereny nizinne, w tym głównie Równina Środkowopolska. Poprzez jego środkową część przebiega dolina Wisły, występują również kąpieliska – Pojezierze Gostyńskie, Zalew Zegrzyński oraz część Zalewu w Rudzie, który jest usytuowany w obrębie Zieluńsko-Rzęnowskiego Obszaru Krajobrazu Chronionego.

Turystyka rozwija się dzięki dobrym połączeniom z miastami europejskimi, wysokiemu poziomowi usług hotelowych, komunikacyjnych, telekomunikacyjnych i finansowych, a także łatwemu dostępowi do wielu interesujących miejsc i obiektów ziemi mazowieckiej. Funkcję centrum turystycznego, z szeroką ofertą noclegów oraz bogactwem zabytków i pamiątek przeszłości pełni Warszawa. Znajdują się tu obiekty zabytkowe najwyższej klasy – **Warszawskie Stare Miasto wpisane jest na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego.**

Oprócz zabytków zlokalizowanych w stolicy, Mazowsze oferuje turystom także inne ciekawe i warte odwiedzenia miejscowości. Zamki, dwory, zespoły pałacowo-parkowe, architekturę obronną, kościoły, ratusze, muzea i skanseny znaleźć można na terenie całego województwa.

Szczególnie warto odwiedzić: Katedrę w Płocku wzniesioną na początku XII wieku, Zamek Biskupów Płockich z przełomu XIII i XIV wieku w Pułtusku, relikty Zamku Królewskiego z drugiej połowy XIV stulecia w Radomiu, zamki Książąt Mazowieckich z XV wieku w Ciechanowie i Czersku, zamek szlachecki Szydłowieckich z XV wieku w Szydłowcu, Zespół Klasztorny z przełomu XVII i XVIII wieku w Warce, Muzeum Romantyzmu w Opinogórze znajdujące się w neogotyckim zameczku rodziny Krasińskich z XIX wieku, Twierdzę Modlin zbudowaną z rozkazu Napoleona I z grudnia 1806 r., Muzeum Jana Kochanowskiego w Czarnolesie, Centrum Rzeźby Polskiej w pałacu w Orońsku, Muzeum Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli oraz skansen bojowy I Armii Wojska Polskiego w Mniszewie.

Wiele atrakcji zapewni również wycieczka do Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu. Na terenie 60,5 ha parku etnograficznego zgromadzono m. in. ponad 80 obiektów architektury drewnianej z regionu Mazowsza Północno-Zachodniego.

Ponadto turystyce i wypoczynkowi sprzyja dobry stan środowiska naturalnego i różne formy ochrony przyrody. Na terenie województwa mazowieckiego położony jest **Kampinoski Park Narodowy** – drugi, co do wielkości w kraju, **uznany w 2000 r. przez UNESCO za Światowy Rezerwat Biosfery**, a od 2004 r. wchodzący w skład obszaru sieci Natura 2000. Na Mazowszu znajdują się też parki krajobrazowe. Największe z nich to Nadbużański Park Krajobrazowy zajmujący powierzchnię 74,1 tys. ha i Kozienicki Park Krajobrazowy o powierzchni 26,2 tys. ha. Na terenie tego drugiego znajdują się najcenniejsze przyrodniczo na Mazowszu rezerваты przyrody. Turystów przyciągają również pomniki przyrody (np. drzewa i ich skupiska, skałki, jary, głazy narzutowe) o szczególnej wartości naukowej, historycznej, kulturowej, krajobrazowej.

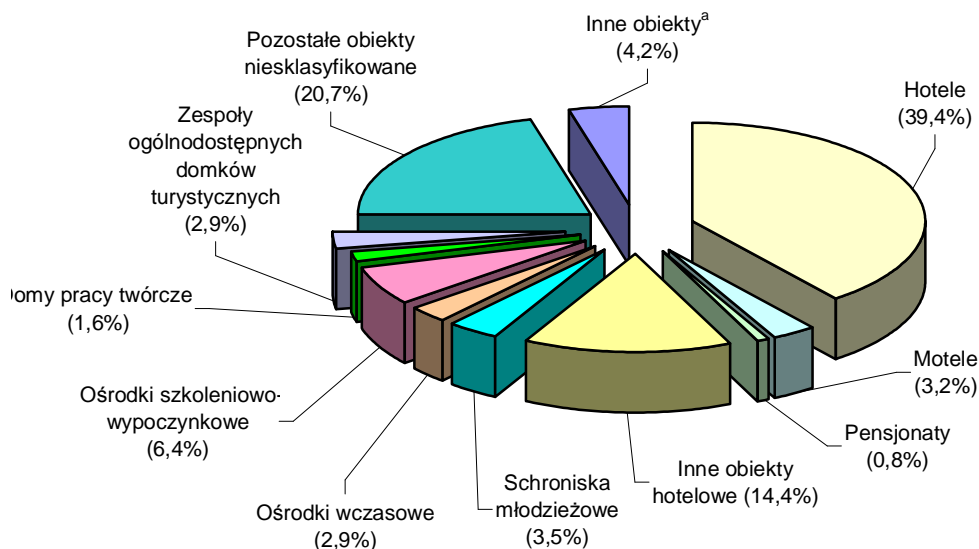
BAZA NOCLEGOWA — STAN W DNIU 31 VII

W dniu 31 lipca 2009 r. w województwie mazowieckim było 376 turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, które sporządziły sprawozdania. Miejsca całoroczne oferowało 341 spośród nich. Do dyspozycji turystów przygotowano 15480 pokoi, z których 97,2% było wyposażonych we własną łazienkę i WC.

Na bazę noclegową składało się 217 obiektów hotelowych oraz 159 pozostałych obiektów. Najliczniejszą grupę wśród **obiektów hotelowych**, podobnie jak w latach poprzednich, stanowiły hotele – 148 obiektów. Następną grupą pod względem liczebności były inne obiekty hotelowe, które cieszyły się wciąż rosnącą popularnością. Do grupy tej zaliczają się hotele, motele, pensjonaty, którym nie została nadana żadna kategoria, a także obiekty świadczące usługi hotelowe (np. codzienne sprzątanie, ścielenie łóżek) –

m.in. domy gościnne, zajazdy, wille i zamki. W 2009 r. takich obiektów było łącznie 54. Wśród **pozostałych obiektów** najliczniej reprezentowane były obiekty pozostałe niesklasyfikowane, łącznie 78 obiektów. Zaliczają się do nich m.in. internaty, domy studenckie, hotele robotnicze, które w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem pełnią funkcję obiektu noclegowego dla turystyki.

Struktura turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania według rodzajów obiektów w 2009 r.

^a Domy wycieczkowe, ośrodki kolonijne, kempingi, pola biwakowe oraz hostel.

W stosunku do stanu z lipca 2008 r. liczba turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania w województwie zwiększyła się o 51. Spośród obiektów hotelowych przybyło 13 hoteli (był to największy odnotowany wzrost), 5 innych obiektów hotelowych oraz 3 motele. W grupie pozostałe obiekty przybyły 32 pozostałe obiekty niesklasyfikowane oraz po jednym ośrodku kolonijnym, zespole ogólnodostępnych domków turystycznych, kempingu i polu biwakowym.

Na Mazowszu zaczął funkcjonować pierwszy hostel, który od obiektów hotelowych różni się głównie liczbą miejsc w pokojach, łóżkami piętrowymi i współdzieleniem części wyposażenia oraz pomieszczeń przeznaczonych dla gości (np. wspólna kuchnia/lazienka). Charakterystyczne w hostelach jest wynajmowanie łóżka, a nie pokoju. Pokoje w hostelach to najczęściej dormy, czyli pokoje wieloosobowe a także pokoje indywidualne: 1-, 2- i 3-osobowe. Zakończył natomiast działalność 1 ośrodek wczasowy i dom wycieczkowy, 2 ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe oraz 3 schroniska młodzieżowe.

W końcu lipca 2009 r. w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania na przyjęcie turystów przygotowanych było 40740 miejsc noclegowych, czyli o 0,5% więcej niż w analogicznym okresie 2008 r. W ogólnej liczbie miejsc - 36950, tj. 90,7% stanowiły miejsca całoroczne. W porównaniu z ubiegłym rokiem udział miejsc całorocznych w ogólnej liczbie miejsc noclegowych nieznacznie zmalał o 0,6 pkt proc. Z opracowanych danych wynika, że średni obiekt w województwie dysponował przeciętnie 108 miejscami noclegowymi (125 w 2008 r. oraz 112 w 2007 r.). Najwięcej miejsc noclegowych oferowały hotele – 24898 (mimo rocznego spadku o 8,0%) i inne obiekty hotelowe – 2875 (wzrost o 12,0%). Liczba miejsc noclegowych wzrosła w 9 rodzajach obiektów. Największy wzrost miał miejsce w motelach (o 53,0%) i na kempingach (o 52,6%). Oferta miejsc noclegowych zmniejszyła się natomiast w 5 rodzajach obiektów. Spa-

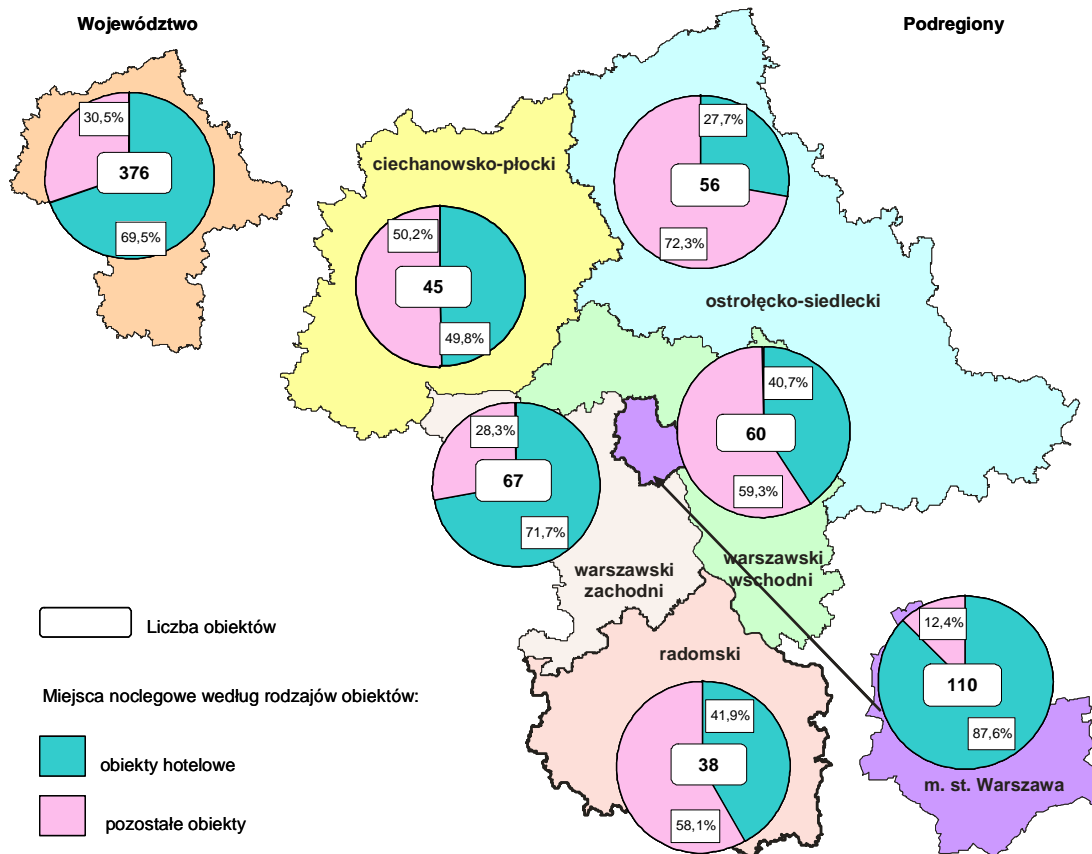
dek miejsc zaobserwowano w domach wycieczkowych (o 15,9%), hotelach (o 8,0%), ośrodkach wczasowych (o 7,3%), schroniskach młodzieżowych (o 5,0%) i ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (o 0,3%).

Tabl. 1. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania

Wyszczególnienie	Obiekty			Miejsca noclegowe		
	2008	2009		2008	2009	
	w liczbach bezwzględnych	2008 = 100		w liczbach bezwzględnych	2008 = 100	
O g ó ł e m	325	376	115,7	40524	40740	100,5
w tym całoroczne	291	341	117,2	37002	36950	99,9
Obiekty hotelowe	196	217	110,7	30037	28330	94,3
Hotele	135	148	109,6	27074	24898	92,0
Motele.....	9	12	133,3	266	407	153,0
Pensjonaty	3	3	100,0	131	150	114,5
Inne obiekty hotelowe	49	54	110,2	2566	2875	112,0
Pozostałe obiekty	129	159	123,3	10487	12410	118,3
Domy wycieczkowe	5	4	80,0	328	276	84,1
Schroniska młodzieżowe ^a	16	13	81,3	1087	1033	95,0
Ośrodki wczasowe.....	12	11	91,7	1392	1290	92,7
Ośrodki kolonijne	1	2	200,0	180	226	125,6
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.....	26	24	92,3	2607	2599	99,7
Domy pracy twórczej	6	6	100,0	270	359	133,0
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych.....	10	11	110,0	748	882	117,9
Kempingi	3	4	133,3	230	351	152,6
Pola biwakowe	4	5	125,0	650	780	120,0
Hostele	-	1	x	-	36	x
Pozostałe niesklasyfikowane.....	46	78	169,6	2995	4578	152,9

^a Łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.

Baza noclegowa w 2009 r.

Rozmieszczenie zasobów turystycznej bazy noclegowej w województwie mazowieckim jest nierównomierne. W 2009 r. najwięcej obiektów noclegowych turystyki było zlokalizowanych na terenie m.st. Warszawy (110 obiektów) oraz powiatów: piaseczyńskiego (19), wołomińskiego (16) i pruszkowskiego (14). Powiaty ostrołęcki i zwoleński nie posiadały w ogóle bazy turystycznej. Najwięcej miejsc noclegowych oferowały obiekty znajdujące się na terenie Warszawy (56,2% wszystkich miejsc w województwie) oraz w powiatach legionowskim i łosickim (odpowiednio 4,3% i 3,1%). Średnio na 100 km² powierzchni naszego województwa przypadał 1 turystyczny obiekt noclegowy, podczas gdy w kraju 2 obiekty. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Mazowsza przypadało 7,8 miejsc noclegowych (w kraju 15,9).

WYKORZYSTANIE OBIEKTÓW NOCLEGOWYCH TURYSTYKI

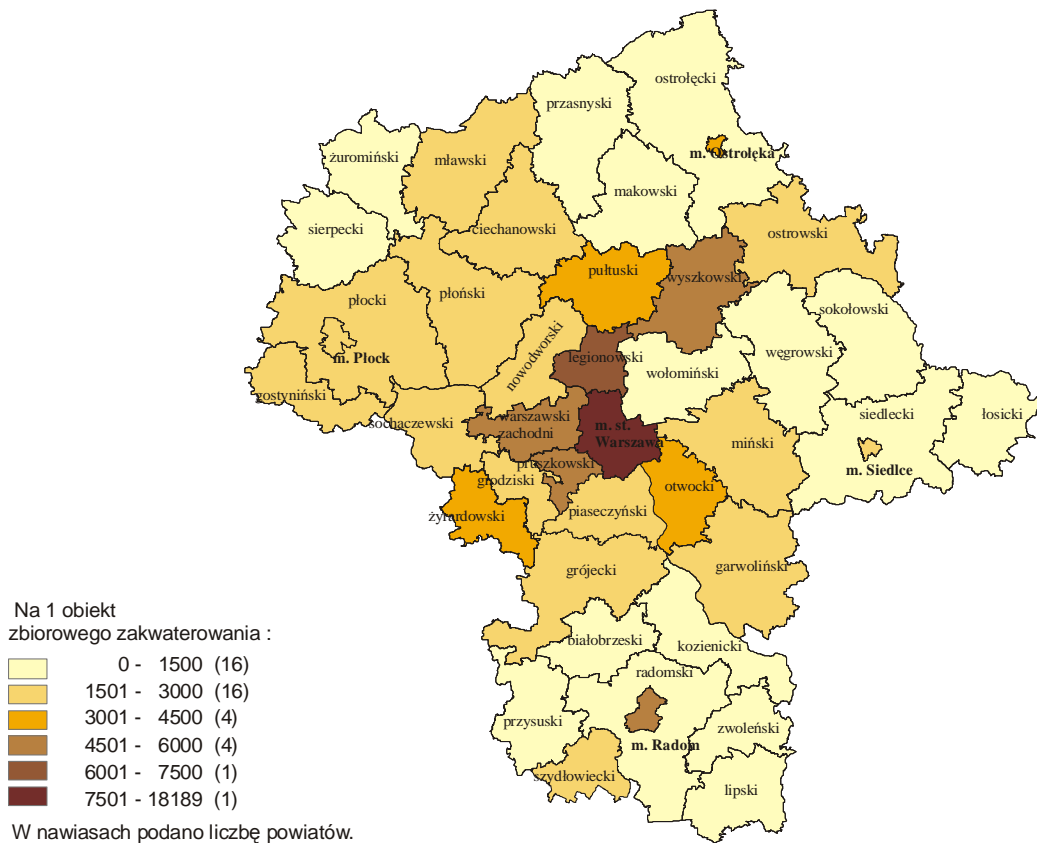
W 2009 r. z obiektów zbiorowego zakwaterowania skorzystało 2786,6 tys. osób (o 2,9% więcej niż przed rokiem). Podobnie jak w roku poprzednim turyści najczęściej nocowali w hotelach – 2213,9 tys. osób (79,4% ogółu korzystających z noclegów) oraz w innych obiektach hotelowych – 203,8 tys. (7,3% ogółu korzystających). Liczba osób, które skorzystały z noclegów wzrosła w porównaniu z 2008 r. w 11 rodzajach obiektów. Największy wzrost (ponad pięciokrotny) miał miejsce na kempingach. Ponadto więcej turystów skorzystało z noclegów w innych obiektach hotelowych (o 95,2%), ośrodkach kolonijnych (o 50,0%), pozostałych obiektach niesklasyfikowanych (o 47,6%), zespołach ogólnodostępnych domków turystycznych (o 45,9%) i na polach biwakowych (o 43,5%). Największy spadek liczby turystów korzystających z noclegów odnotowano w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (o 24,7%), ośrodkach wczasowych (o 2,9%) i hotelach (o 2,4%).

Tabl. 2. **Korzystający oraz udzielone noclegi w obiektach zbiorowego zakwaterowania**

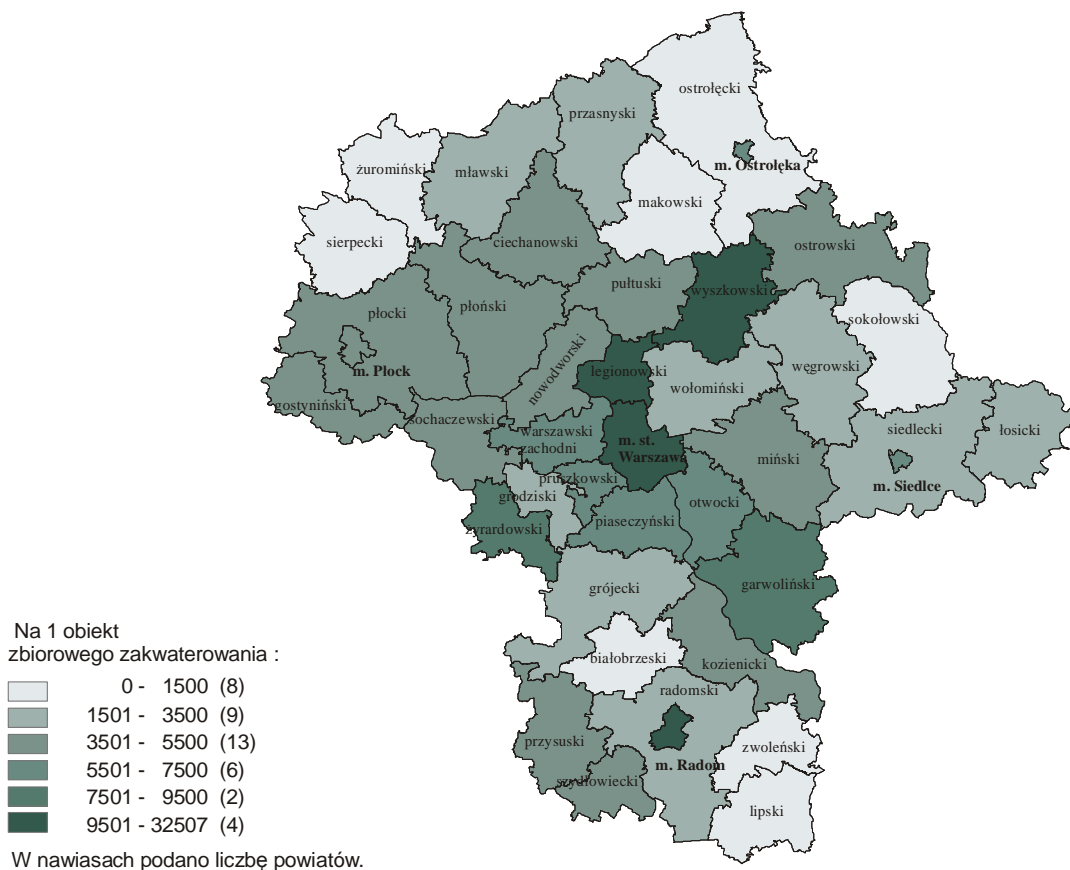
Wyszczególnienie	Korzystający z noclegów			Udzielone noclegi		
	2008	2009		2008	2009	
	w liczbach bezwzględnych	2008 = 100		w liczbach bezwzględnych	2008 = 100	
O g ó ł e m	2708116	2786608	102,9	5106840	4936318	96,7
w tym całoroczne	2686222	2756770	102,6	5051496	4850301	96,0
Obiekty hotelowe	2392549	2441233	102,0	4131226	3909773	94,6
Hotele	2268988	2213901	97,6	3883260	3578415	92,1
Motele.....	13089	17399	132,9	19000	23093	121,5
Pensjonaty	6068	6181	101,9	13380	16726	125,0
Inne obiekty hotelowe	104404	203752	195,2	215586	291539	135,2
Pozostałe obiekty	315567	345375	109,4	975614	1026545	105,2
Domy wycieczkowe	10621	12123	114,1	50886	43038	84,6
Schroniska młodzieżowe ^a	46012	53783	116,9	103239	109037	105,6
Ośrodki wczasowe	20717	20121	97,1	84810	79407	93,6
Ośrodki kolonijne	136	204	150,0	1221	3630	297,3
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.....	129988	97890	75,3	291504	213882	73,4
Domy pracy twórczej	8295	8759	105,6	33937	34254	100,9
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych.....	8049	11740	145,9	19893	31840	160,1
Kempingi	995	5650	567,8	1494	10122	677,5
Pola biwakowe	386	554	143,5	1220	1480	121,3
Hotele.....	-	1164	x	-	2310	x
Pozostałe niesklasyfikowane.....	90368	133387	147,6	387410	497545	128,4

^a Łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.

Korzystający z noclegów w 2009 r.

Udzielone noclegi w 2009 r.

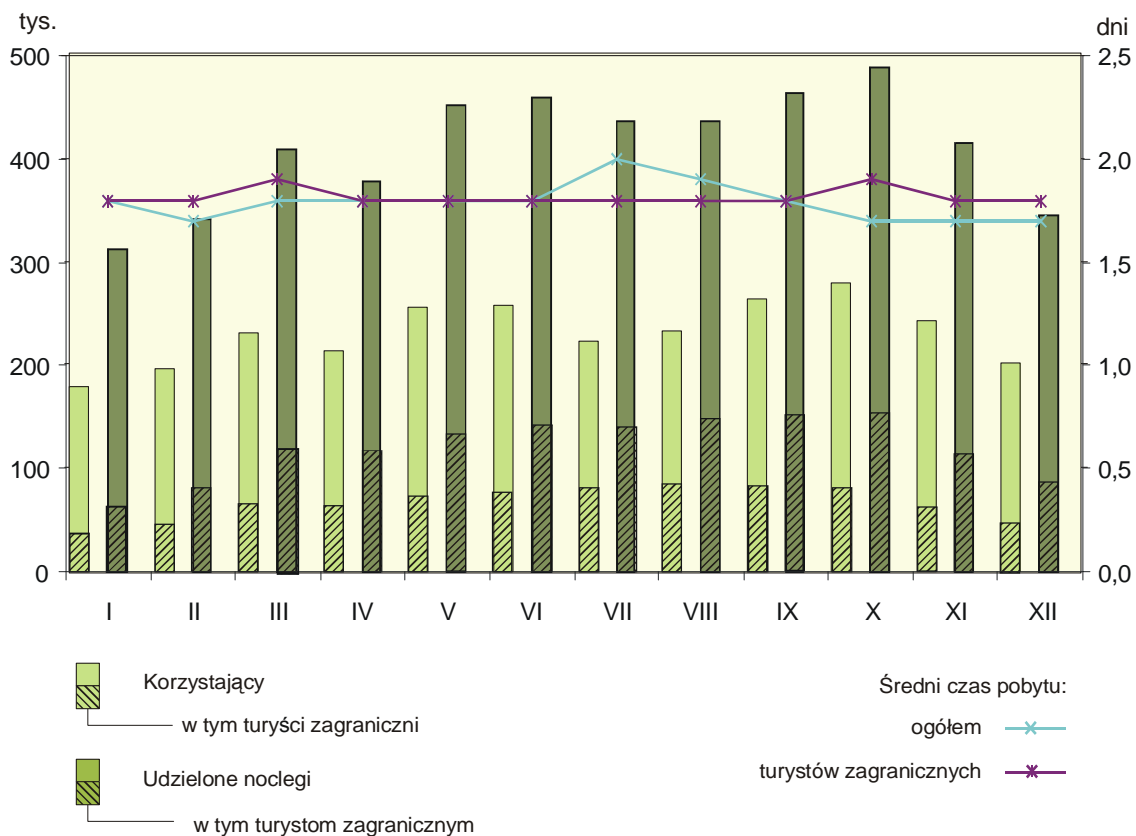
Od stycznia do końca grudnia 2009 r. w obiektach hotelowych wynajęto 2679,3 tys. pokoi. Jest to o 155,5 tys. mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku (spadek o 5,5%). Najwięcej pokoi wynajęto w hotelach – 2526,6 tys., tj. 94,3% wszystkich pokoi wynajętych w obiektach hotelowych. Jednak i tu zanotowano spadek o 6,6%. Stopień wykorzystania wszystkich pokoi będących do dyspozycji turystów w 2009 r. wyniósł 48,6%, tj. o 6,6 pkt proc. mniej niż w 2008 r.

Tabl. 3. **Stopień wykorzystania (w %) pokoi w obiektach hotelowych**

Wyszczególnienie	2008		2009											
	ogółem		miesiące											
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
O g ó ł e m	55,2	48,6	38,6	43,7	50,1	45,8	52,4	55,4	42,9	44,2	56,8	58,6	51,9	42,2
Hotele.....	56,8	50,5	38,7	45,8	52,7	48,3	54,2	57,5	44,1	45,5	59,4	61,3	54,2	43,7
Motele.....	21,0	20,3	25,0	15,2	16,0	13,6	17,5	17,4	18,9	17,4	25,0	26,5	22,3	22,7
Pensjonaty.....	18,1	29,5	21,9	11,4	17,6	18,8	24,1	41,4	49,1	42,8	30,2	27,6	41,6	30,2
Inne obiekty hote- lowe.....	37,8	31,7	41,2	23,5	25,0	21,9	37,6	37,3	32,7	33,0	34,4	33,6	32,7	26,0

Turystom, którzy w 2009 r. odwiedzili województwo mazowieckie, udzielono 4936,3 tys. noclegów – o 3,3% mniej niż w roku poprzednim. Największy (ponad sześciokrotny) wzrost liczby udzielonych noclegów miał miejsce na kempingach, natomiast największy spadek odnotowano w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (o 26,6%) i domach wycieczkowych (o 15,4%).

Korzystający, udzielone noclegi oraz średni czas pobytu w obiektach zbiorowego zakwaterowania według miesięcy w 2009 r.

Średni czas pobytu turystów w obiektach zbiorowego zakwaterowania ogółem w 2009 r. w porównaniu z rokiem poprzednim nieznacznie się zmniejszył i wynosił 1,8 dnia; dłuższy był w miesiącach wakacyjnych, tj. w lipcu i sierpniu (1,9 dnia), a najkrótszy w okresie styczeń-luty oraz październik-grudzień (1,7 dnia).

W porównaniu z 2008 r. średni czas pobytu prawie dwukrotnie wydłużył się w ośrodkach kolonijnych (z 9,0 do 17,8 dnia). Najkrócej natomiast turyści zatrzymywali się w motelach – 1,3 dnia oraz innych obiektach hotelowych – 1,4 dnia.

Tabl. 4. **Stopień wykorzystania (w%) miejsc noclegowych w obiektach hotelowych**

Wyszczególnienie	2008		2009											
	ogółem		miesiące											
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Hotele	45,8	40,3	30,4	36,1	41,5	39,0	43,2	44,8	36,6	39,4	46,8	48,6	41,8	35,0
Motele	18,6	16,5	17,0	12,3	14,7	12,7	13,9	14,0	14,3	13,8	21,5	24,7	17,4	16,1
Pensjonaty	32,6	30,0	33,1	10,8	22,6	29,1	32,6	35,7	46,8	36,5	24,3	24,1	38,3	26,8
Inne obiekty hotelowe	33,1	30,4	31,8	37,7	34,4	30,3	36,7	32,4	30,3	27,7	28,9	27,8	26,3	20,2

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych ogółem w 2009 r. wynosił 37,5% i na przestrzeni omawianego roku zmalał o 5,3 pkt proc. Najwyższy poziom osiągnął w październiku – 44,0%, a najniższy w styczniu – 30,2% (w 2008 r. odpowiednio w kwietniu – 49,3% i w grudniu – 34,9%). Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach według rodzaju także był zróżnicowany. W najwyższym stopniu wykorzystane były miejsca noclegowe w hotelach (40,3%) i hostelu (40,1%), a w najniższym na polach biwakowych (3,2%). Najwyższym w województwie stopniem wykorzystania charakteryzowały się miejsca noclegowe w Warszawie (43,6%) i Ostrołęce (43,1%), a najniższym w powiecie sokołowskim (6,9%) oraz sierpeckim (7,1%).

Tabl. 5. **Wykorzystanie wybranych obiektów noclegowych według kategorii w 2009 r.**

Wyszczególnienie	Korzystający		Udzielone noclegi		Wynajęte pokoje		Stopień wykorzystania w %	
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	miejsc noclegowych	pokoje
Hotele	2213901	100,0	3578415	100,0	2526641	100,0	40,3	50,5
Skategoryzowane	2161264	97,6	3499927	97,8	2479588	98,1	40,6	50,9
5-gwiazdkowe	548588	24,8	921834	25,8	707193	28,0	50,8	61,9
4-gwiazdkowe	493162	22,3	786626	22,0	574584	22,7	42,1	54,3
3-gwiazdkowe	507914	22,9	798292	22,3	561322	22,2	33,9	43,6
2-gwiazdkowe	352681	15,9	549172	15,3	380746	15,1	35,2	42,4
1-gwiazdkowe	258919	11,7	444003	12,4	255743	10,1	43,1	52,4
W trakcie kategoryzacji..	52637	2,4	78488	2,2	47053	1,9	31,5	36,4
Motele	17399	100,0	23093	100,0	14165	100,0	16,5	20,3
Skategoryzowane	10211	58,7	14484	62,7	9358	66,1	16,4	21,7
3-gwiazdkowe	1935	11,1	2778	12,0	1776	12,5	15,6	18,7
2-gwiazdkowe	6574	37,8	9704	42,0	6343	44,8	15,6	21,6
1-gwiazdkowe	1702	9,8	2002	8,7	1239	8,8	23,0	28,5
W trakcie kategoryzacji..	7188	41,3	8609	37,3	4807	33,9	16,7	18,1
Pensjonaty	6181	100,0	16726	100,0	7190	100,0	30,0	29,5
Skategoryzowane	5159	83,5	13174	78,8	5685	79,1	37,2	31,9
4-gwiazdkowe	981	15,9	1837	11,0	837	11,6	25,2	25,5
2-gwiazdkowe	4178	67,6	11337	67,8	4848	67,5	40,2	33,4
W trakcie kategoryzacji..	1022	16,5	3552	21,2	1505	20,9	17,5	22,8

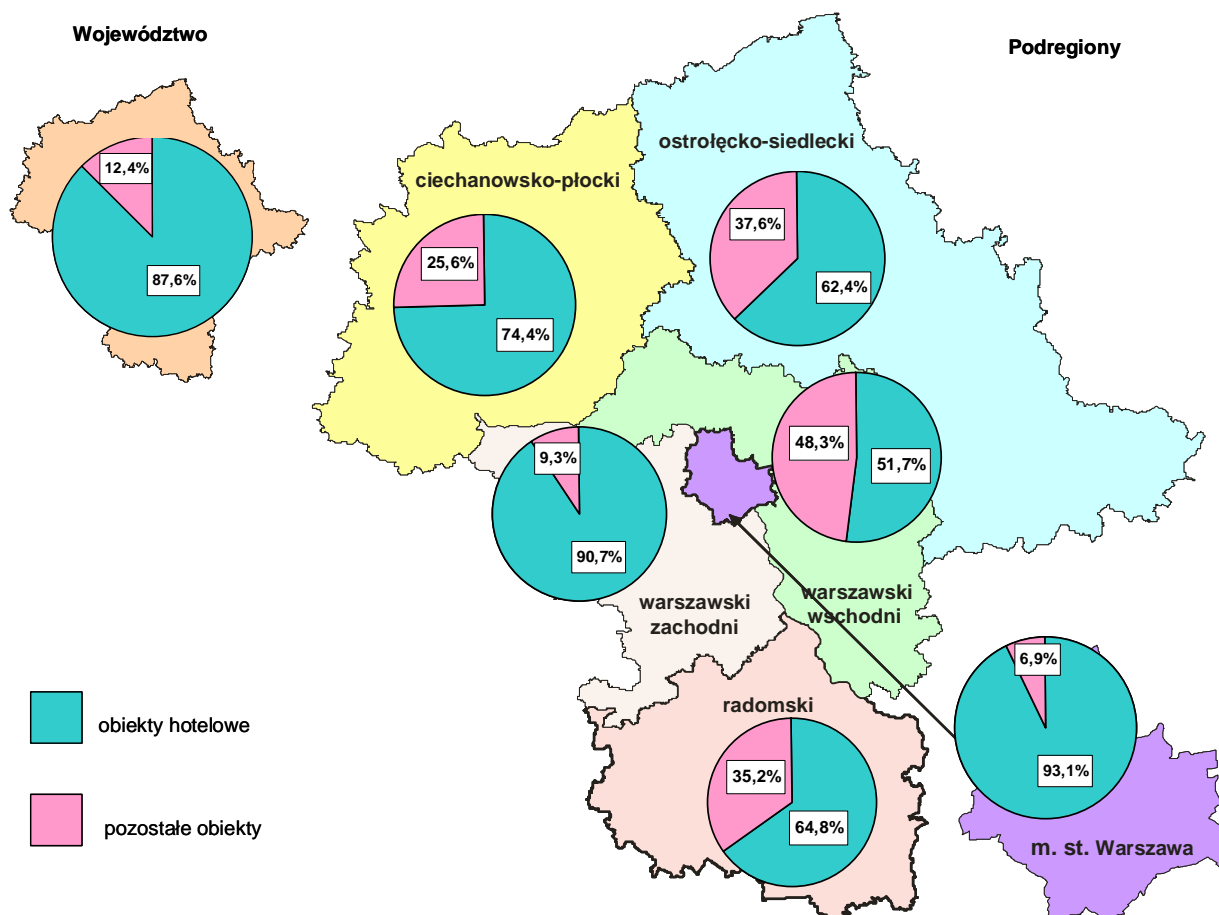

Spośród ogółu turystów odwiedzających Mazowsze - 2213,9 tys. (79,4%) za miejsce zakwaterowania wybrało hotele. Najwięcej korzystających, udzielonych noclegów i wynajętych pokoi (odpowiednio 24,8%, 25,8% i 28,0%) odnotowały hotele 5-gwiazdkowe. Także stopień wykorzystania miejsc noclegowych i stopień wykorzystania pokoi w tych obiektach były najwyższe (odpowiednio 50,8% i 61,9%).

Wśród moteli i pensjonatów najczęściej udzielonych noclegów i wynajętych pokoi odnotowały obiekty 2-gwiazdkowe. Na miejsce noclegu wybrało je 37,8% korzystających z moteli i 67,6% odwiedzających pensjonaty. W motelach najwyższym stopniem wykorzystania miejsc noclegowych oraz pokoi charakteryzowały się obiekty 1-gwiazdkowe, a wśród pensjonatów 2-gwiazdkowe.

Najwięcej turystów kierowało się do stolicy województwa; w porównaniu z 2008 r. było ich więcej o 88,6 tys. (o 4,4%). W 2009 r. z miejsc noclegowych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w Warszawie skorzystało 2110,8 tys. osób (75,7% ogółu wszystkich turystów odwiedzających województwo). Turystom odwiedzającym Warszawę udzielono 3575,8 tys. noclegów, tj. 72,4% wszystkich noclegów udzielonych w województwie. Przeciętny czas pobytu turysty w stolicy wyniósł 1,7 dnia i był nieznacznie krótszy niż przeciętny czas pobytu turysty w województwie. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w Warszawie ukształtował się na poziomie 43,6% i był o 5,4 pkt proc. niższy niż przed rokiem oraz o 6,1 pkt proc. wyższy niż średni w województwie.

Struktura korzystających z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania według rodzajów obiektów w 2009 r.

TURYŚCI ZAGRANICZNI

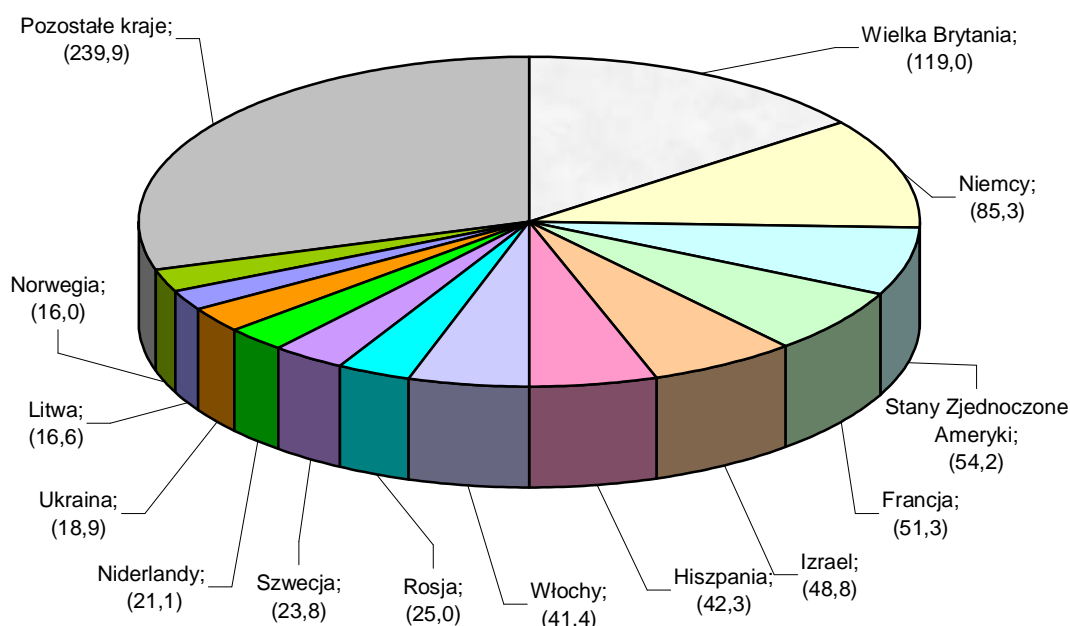
W województwie mazowieckim w 2009 r. wśród osób korzystających z usług noclegowej bazy turystycznej było 803,6 tys. cudzoziemców (o 0,7% mniej niż w roku poprzednim). Stanowili oni 28,8% wszystkich turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Tabl. 6. Wykorzystanie obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania przez turystów zagranicznych

Wyszczególnienie	Korzystający z noclegów			Udzielone noclegi		
	2008	2009	2008 = 100	2008	2009	2008 = 100
O g ó ł e m	809563	803579	99,3	1506428	1459444	96,9
Obiekty hotelowe	795961	784681	98,6	1474743	1418265	96,2
w tym hotele.....	783725	774758	98,9	1454243	1402964	96,5
Pozostałe obiekty.....	13602	18898	138,9	31685	41179	130,0

Najwięcej turystów zagranicznych odwiedzających nasz region przybyło z Europy – 622,0 tys. Europejczycy stanowili 77,4% ogółu turystów zagranicznych (spadek w porównaniu z 2008 r. o 1,1 pkt proc.). Mazowsze odwiedziło również: 91,6 tys. turystów z Azji; 62,4 tys. z Ameryki Północnej; 7,0 tys. z Ameryki Południowej i Centralnej; 5,1 tys. z Oceanii i 3,3 tys. turystów z Afryki. Zdecydowana większość turystów zagranicznych (96,4%) zatrzymała się w hotelach. Cudzoziemcy stanowili 35,0% ogółu gości hotelowych, a w hotelach 5-gwiazdkowych udział ten był najwyższy i wyniósł 60,5% ogółu turystów. W ciągu roku goście z zagranicy wynajęli w hotelach 1052,3 tys. pokoi.

Turyści zagraniczni według miejsca stałego zamieszkania w 2009 r.
(w tys. osób)

W 2009 r. turystom zagranicznym udzielono 1459,4 tys. noclegów (o 3,1% mniej niż w 2008 r.), co stanowiło 29,6% wszystkich noclegów udzielonych w województwie (wzrost w stosunku do 2008 r. o 0,1 pkt proc.). Średni czas pobytu turysty zagranicznego na Mazowszu nieznacznie się zmniejszył w porównaniu z 2008 r. i wynosił 1,8 dnia. Nie różnił się tym samym od średniego czasu pobytu w województwie turystów ogółem. Z powyższych danych wynika, iż znaczna część przyjazdów turystów zagranicznych wiązała się z załatwianiem interesów i spraw służbowych. W mniejszej części były to przyjazdy typowo turystyczne.

WYPOSAŻENIE OBIEKTÓW TURYSTYCZNYCH – STAN W DNIU 31 VII

W końcu lipca 2009 r. w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania funkcjonowało 466 placówek gastronomicznych, tj. więcej o 43 (o 10,2%) niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. W porównaniu z 2008 r. zwiększyła się liczba restauracji (o 10,7%), barów i kawiarni (o 19,6%) oraz stołówek (o 30,2%), ubyło natomiast punktów gastronomicznych (o 46,3%). Najwięcej placówek gastronomicznych zlokalizowanych było w hotelach – 265, w pozostałych obiektach niesklasyfikowanych – 47, innych obiektach hotelowych – 46 i ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych – 41.

Warszawskie turystyczne obiekty noclegowe posiadały 162 placówki gastronomiczne, z tego 128 zlokalizowanych było w hotelach.

Tabl. 7. Placówki gastronomiczne

Wyszczególnienie	Restauracje	Bary i kawiarnie	Stołówki	Punkty gastronomiczne
O g ó ł e m 2008	196	143	43	41
..... 2009	217	171	56	22
Obiekty hotelowe	190	125	9	7
w tym hotele.....	155	101	6	3
Pozostałe obiekty.....	27	46	47	15

Na 376 turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania w województwie 56,9% posiadało sale konferencyjne. Przeciętna sala konferencyjna była przygotowana na około 71 osób. Profesjonalną obsługę techniczną sal konferencyjnych posiadało 57,0% obiektów. Najwięcej sal konferencyjnych znajdowało się w hotelach: 515 sal w 119 hotelach, spośród 148 hoteli działających w województwie.

W stolicy 69 obiektów posiadało 363 sale konferencyjne, z czego w 52 hotelach – 306 sal. Przeciętna sala konferencyjna w hotelach warszawskich była przygotowana na około 84 osoby.

Tabl. 8. Zaplecze konferencyjne w 2009 r.

Wyszczególnienie	Obiekty posiadające							
	salę konferencyjną			nagłośnienie	mikrofon bezprzewodowy	komputer	zestaw audio - wideo	obsługa techniczną
	obiekty	liczba sal	liczba miejsc					
Ogółem	214	773	55158	160	141	121	153	122
Obiekty hotelowe.....	154	594	44156	113	102	86	107	90
w tym hotele	119	515	39668	92	86	72	87	78
Pozostałe obiekty	60	179	11002	47	39	35	46	32

Wyposażenie w urządzenia sportowo-rekreacyjne mazowieckiej bazy noclegowej nie jest zadawalające. Tylko 15,4% obiektów posiada na swoim terenie siłownię; 5,6% basen kryty; a 9,6% kort tenisowy i boisko do siatkówki lub koszykówki. Wypożyczalnia rowerów znajduje się w 14,9% obiektów, a pokój zabaw dla dzieci w 5,1%. Spośród 11 ośrodków wczasowych w ok. 40% z nich znajduje się siłownia, kort tenisowy, boisko do siatkówki lub koszykówki, wypożyczalnia sprzętu pływającego, a w ok. 20% pokój zabaw dla dzieci.

W Warszawie na 110 obiektów noclegowych turystyki tylko 22,7% obiektów posiada siłownię; 9,1% basen kryty; 3,6% kort tenisowy i 3,6% boisko do siatkówki lub koszykówki; 4,5% wypożyczalnię rowerów, a w 6,4% obiektach jest zorganizowany pokój zabaw dla dzieci.

Tabl. 9. Urządzenia sportowo – rekreacyjne w 2009 r.

Wyszczególnienie	Obiekty wyposażone w:									
	siłownię	basen kryty	kort tenisowy	boisko do siatkówki lub koszykówki	mini golf	bilard	tenis stołowy	wypożyczalnię sprzętu pływającego	wypożyczalnię rowerów	pokój zabaw dla dzieci
Ogółem	58	21	36	36	7	83	71	27	56	19
Obiekty hotelowe.....	39	17	11	11	6	50	23	11	23	12
w tym hotele	36	14	7	7	5	33	18	6	15	10
Pozostałe obiekty	19	4	25	25	1	33	48	16	33	7

Na Mazowszu 142 turystyczne obiekty noclegowe (37,8% ogółu) posiadają pochylnię wjazdową dla osób niepełnosprawnych i w większości są to hotele (67,6% ogółu posiadających udogodnienia dla osób niepełnosprawnych). Tylko 18,9% pozostałych obiektów posiada pochylnię wjazdową. Z zaprezentowanych danych wynika, że nasze obiekty turystyczne stwarzają nadal wiele barier osobom niepełnosprawnym.

W stolicy 51 obiektów tj. 46,4% posiada pochylnię wjazdową; 33,6% drzwi otwierane automatycznie; 50,9% windę oraz 54,5% pokoje lub łazienki przystosowane dla osób niepełnosprawnych

Tabl.10. Udogodnienia dla osób niepełnosprawnych w 2009 r.

Rodzaje obiektów	Obiekty posiadające			
	pochylnię wjazdową	drzwi otwierane automatycznie	windę	pokoje lub łazienki
			przystosowane dla osób niepełnosprawnych	
0	1	2	3	4
Ogółem obiekty	142	55	88	145
Obiekty hotelowe.....	112	48	73	114
w tym hotele	96	47	70	102
Pozostałe obiekty	30	7	15	31

Należy zauważyć, iż województwo mazowieckie mimo niskiego udziału w zasobach krajowej bazy noclegowej (5,4% liczby obiektów i 6,7% miejsc noclegowych) przyjęło w 2009 roku 14,4% ogółu turystów krajowych oraz 20,8 % turystów zagranicznych. Mazowieckie, a głównie Warszawa jest dobrze wyposażona w infrastrukturę turystyczną o wysokim standardzie. W 2009 r. około 40% całej bazy noclegowej stanowiły hotele i był to odsetek najwyższy w kraju. W stolicy zlokalizowanych jest także 11 spośród 35 polskich hoteli 5-gwiazdkowych.

Tabl. 11. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania według podregionów i powiatów w 2009 r.

Wyszczególnienie	Obiekty ^a	Miejsca noclegowe ^a		Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi	
		ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym
WOJEWÓDZTWO	376	40740	36950	2786608	803579	4936318	1459444
Podregion ciechanowsko-płocki	45	2847	2290	87050	5578	174003	11946
Powiaty:							
ciechanowski.....	8	590	590	13559	724	33578	1871
gostyniński	3	186	86	5302	206	13435	450
mławski.....	4	204	204	7050	324	13966	940
płocki	12	865	448	20645	274	46888	554
płoński	4	173	133	11664	974	15791	1520
sierpecki	4	215	215	3124	-	3249	-
żuromiński	1	8	8	547	-	1052	-
Miasto na prawach powiatu:							
Płock.....	9	606	606	25159	3076	46044	6611
Podregion ostrołęcko-siedlecki...	56	3926	2501	101073	8530	219606	15881
Powiaty:							
łosicki.....	12	1263	213	8151	17	32797	242
makowski.....	3	72	72	1224	1	3099	1
ostrołęcki	-	-	-	-	-	-	-
ostrowski	7	361	361	14396	2786	33216	3179
przasnyski	1	19	19	1310	20	1790	47
pułtowski	4	269	269	14290	2187	21373	4684
siedlecki.....	4	116	116	3096	117	7769	1019
sokołowski	3	77	77	1296	54	1604	66
węgrowski	8	473	157	8818	472	14898	763
wyszowski	3	404	404	14937	1216	31002	1304
Miasta na prawach powiatu:							
Ostrołęka.....	4	178	146	15334	920	25839	2105
Siedlce.....	7	694	667	18221	740	46219	2471
Podregion radomski.....	38	2380	1768	81011	6835	183390	16374
Powiaty:							
białobrzeski	3	84	84	3297	151	3984	166
kozienicki.....	5	423	135	6826	99	20578	135
lipski.....	1	20	20	360	-	905	-
przysuski	4	305	61	5094	70	16954	103
radomski.....	11	487	407	12634	636	22473	1004
szydłowiecki	5	229	229	11387	404	22478	797
zwoleński.....	-	-	-	-	-	-	-
Miasto na prawach powiatu:							
Radom.....	9	832	832	41413	5475	96018	14169
Podregion m.st. Warszawa.....	110	22914	22417	2110795	752544	3575751	1364017
Miasto na prawach powiatu:							
m.st. Warszawa	110	22914	22417	2110795	752544	3575751	1364017
Podregion warszawski wschodni	60	4749	4140	188457	8310	383970	16049
Powiaty:							
garwoliński	7	856	533	14281	444	53399	667
legionowski.....	12	1736	1502	96109	2119	152447	4421
miński	11	642	642	19142	2766	50089	4280
nowodworski	6	351	351	11589	752	28487	2822
otwocki	8	635	635	27912	986	57879	1579
wołomiński.....	16	529	477	19424	1243	41669	2280
Podregion warszawski zachodni	67	3924	3834	218222	21782	399598	35177
Powiaty:							
grodziski	8	288	288	14756	2310	22068	2953
grójecki	9	367	327	19738	1923	27258	4671
piaseczyński.....	19	1120	1070	41802	3661	125806	6277
pruszkowski.....	14	983	983	66335	6287	103406	9909
sochaczewski.....	3	172	172	8246	1992	13426	3522
warszawski zachodni.....	10	714	714	54360	5169	73259	6998
żyrardowski	4	280	280	12985	440	34375	847

^a Stan w dniu 31 VII.